

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' תרומה ב' אדר-א' תשע"ו

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 524

פצוצים יקרים

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כ"ה, ב') פתח 'דבר אל בני ישראל' בלשון פיוס כמו 'דברו על לב ירושלים' בשביל שהיה בו חסרון כיוס פיוס, ואיתא במדרש א"ר אבהו ומה לעשות משכן כבוד וכפרה לישראל אמר 'דבר אל בני ישראל' בלשון פיוס, הדוחקים את ישראל ונוטלים את ממונם מה תהא עליהם?!

מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו' (כ"ה, ב') החשק הוא כלי קבול להשראת שכינת השי"ת בקרב לבו, דנדיבות הלב דבני ישראל עי"ז הוא בנין המשכן דשכינת השי"ת בתחתונים, ובוה מקבל כל אחד לפום מה שמשער בלביה, שאינו דומה הרגשת אחד משכן בלבו לחבירו כי כפי נדיבות לבבו בתגבורת חשקו דהשיג כך שכינת השי"ת בו.

מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כ"ה, ב') רש"י: ידבנו לבו לשון נדבה והוא לשון רצון טוב. התוה"ק מציינת שהתרומה צריכה להעשות עם כל הלב. אדם העובד למחיתיו ומקבל משכורת האם חשוב שהמשכורת תינתן בכל הלב? התורה רוצה להחדיר בנו את ענין האמונה אדם הנותן צדקה לדעת שהוא לא נותן, הוא בעצם מקבל, הוה"ק מתאר את נתינת הצדקה שהעשיר נותן עבור העני, כמתנת א-ל שמוזין לו "מסכן" שצריכים לעזור לו.

מאת כל איש אשר ידבנו לו תקחו את תרומתי (כ"ה, ב') צדקה היא נדיבות הלב ונדיבות הלב היינו שנפתח ונתנדב הלב ועי"ז נפתחין שבילין דליבא ונעשין כלי לקבל מגעם העליון ועי"ז נתגלה ונתגדל כבודו יתברך, וזה אותיות "תרומה" הם סופי תיבות לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו (תהלים כו).

ויקחו לי תרומה (כ"ה, ב') מובא במדרש (שה"ש) אמר רב ויקחו כעני המקבל צדקה, ומה צדקה? היא האמונה אשר היא הנחת רוח של השי"ת. וממילא משפיע חסד צדקה ורפואה, ובאמת כי אין לו להקב"ה אלא האמונה כמ"ש דוד המלך ע"ה כי ממך הכל ומידך נתנו לך (רה"א פרק כ"ט) דהיינו שכל מעשי האדם בתורה ומצוות הכל מהשי"ת הנותן לאדם כח לעשות חיל וכו'. והאדם כעני בפתח מקבל מהקב"ה ההשפעה טוב וחסד ירדפוני...

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה, מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כ"ה, ב') מה שנאמר בתחילה בלשון נסתר "ויקחו" ואח"כ בלשון נוכח "תקחו" יש לומר הענין כי אחר התגלותו יתברך על הר סיני בקדושת מתן תורה ופרטי המצוות. היה קשה לבני ישראל היות להם שום השגה ותפיסא לזאת נאמר בלשון נסתר. אבל אח"כ כשיבא אל האדם הרצון והנדיבות הבאה מאיזה השגה אוי הפרשה הזו נעשית לכבוד שמים אז בגודל שמחה ותענוג "תקחו" בלשון נוכח את התרומה שמשותקים אליה בכל רגע ורגע.

שמן למאור (כ"ה, ו) אמרו זכרונם לברכה (שהש"א ג) דשמן רומז לחכמה והחכמה היא המאירה והוא האור המורגש בלב מצד התורה והמצוות הנקרא אור וגו'. אבל אור דאע"ה (קודם מאמר לך לך) לא היה נתפס בתורה ומצוות כלל רק השגה זו בוער בלבו שיש אלוך בעולם וזה לא נקרא אור. וזה שהיה רע באוני ה' בפרשת המתאוננים (במדבר יא, א) כי היו בעצבות ומרה שחורה ועצבותן היינו מפני שממסום הלב כי חפצים לדבקה בו יתברך, והנה דידוע דבעת המרה השחורה האדם מצפה לאור ה' שיבא בקרבו בדרך תבערה והתלהבות שלא על ידי הגדרת ויגיעת התורה והמצוה ועל זה הוא התאוננותם, ואז נולד למתאוננים תאוה כי תבערת האש מתפשטת עד אין קץ ע"כ הוצרך לכלי לסכול תבערה זו, עד שהאיר השי"ת בנר צוים ונעשו כליותיו נובעות חכמה וכו', והוא שמן למאור ולא לתבערה...

כתית למאור (כ"ה, כ...) לכתוש היטב קודם כל התאוות ומדות רעות ואח"כ יאיר לו השי"ת. (אמרות משה להרה"ק מקאברין)

שיחת הרא"ש זיע"א פרשת לך לך תשל"ג - ה'בא ל'פס"ס ע"א 524

כייסורים אבל אצל רבי עקיבא לא היה המושג של כאב ממסדרות ברזל.

כאשר הרגו את עשרה הרוגי מלכות שאלו את הרבש"ע הייתכן, והוא השיב "עוד קול אחד אשמע אחזיר את העולם לתוהו ובוהו". היינו, שהרבש"ע השיב: אם אתה, רבי עקיבא, הולך איתי, ומקבל את היסורים באהבה, מוטב, אז יהיה קיום לעולם, ואיך יהיה קיום לעולם? כאשר האנוש בעל הבחירה הגיע לאחדות גמורה, בבחינת "תוהו ובוהו" שקודם הבריאה, שהרי לשם כך בראתי את העולם. ובאם לאו, אם לא תקבלו את היסורים באהבה, בלי לשאול שאלות - היינו באמונה, אחזיר את העולם לתוהו ובוהו, כי אם העולם לא הגיע לתוהו ובוהו בבחינת אנוש, אחזיר את העולם לתוהו ובוהו שהיה קודם הבריאה, היות שאם העולם לא הגיע אל יעודו שלשמו נברא אין לו קיום. אם אין את ה"תוהו ובוהו" שלכם, צריך להחזיר את העולם לתוהו ובוהו שלי שהיה קודם הבריאה. וזה "יצאה נשמתו באחד", שהגיע לשלימות הביטול. וכמו בתוהו ובוהו שקודם הבריאה שהיה רק אחד, כך עבד רבי עקיבא לבטל אצלו את הבחירה לגמרי, והוא חי באמונה "שלולא ה' עוזרו לא היה יכול לו". ואפילו לאחר שניתנה לו הבחירה הרי "לולא ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי" - ומה שנשאר בבחירה היא בסופו של דבר רק "אליך זעקו" ואז "נמלטו".

וזו היא כל העבודה שלנו, להגיע לבחינת "בהמות הייתי עמך", כמו בהמה עם בעליה והבן עם אמו. ולהגיע לכזו בחינה של מסדרות

בראשית ברא וכו' והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום, ורוח אלוקים מרחפת על פני המים, ואת אומרת שראשית בריאת העולם היתה התגלות השי"ת בבחינת תוהו ובוהו, ואח"כ נברא עולם הבחירה בכדי שהאדם בבחירתו יעבוד ויביא להתגלות הבורא בבחי' זו של תוהו ובוהו. וכל ימי חייו עליו לעמול ולהתקדם להגיע אל התכלית הזו. לשם כך עליו לחיות כל ימיו בביטול גמור, ואסור לו לשכוח אף רגע אחד ש"בהמות הייתי עמך". ואפילו נשימה אחת לא יפסיק מלהיות "כגמול עלי אמו".

דרך זו היא לכאורה קשה עד מאד. בחירה זה יסורים, כמו שאמר דוד המלך "טוב לי כי עוניתי למען אלמד חוקיך", ובלי יסורים לא שייד להשיג את מציאות האין של האנוש, רק שאצל זה שמחפש את הבורא הייסורים שלו הם יסורי אהבה. באופן טבעי מנסה כל אדם לדחות מעליו את היסורים, אך זה שחי באהבת הבורא הוא רוצה את הייסורים, כמו רבי אליעזר ברבי שמעון שהיה קורא להם בואו אחי. וכמו שביקש דוד המלך "על זאת יתפלל כל חסיד לעת מצוא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו" שהייסורים לא יבואו בשטף כדי שלא יתנתק ע"י הייסורים מהבחינה של כגמול עלי אמו. בדרך זו הגיע רבי עקיבא למסדרות של ברזל, מכיון שאצלו המסדרות של ברזל היו שעשועים, שלא הרגיש בהם שום כאב. שהוא היה כ"כ בעמקות וכ"כ מופשט ולא הרגיש את כאבי הגוף. רק אצלינו מצטייר מסדרות של ברזל

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

524

עד שלא יוכל ליפול מן הדביקות. כי הטובע בים במערבולות של גלים סוערים שכוחותיו אוחלים הוא לא חושב על שום דבר ולא על שום סיפוק ממעשיו חוץ מדביקות במציל שמושיט לו יד שחייו תלויים בו. וכמו כן אדם שיודע שבכל רגע הוא עלול ליפול, והוא חסר אונים, והוא צריך מציל, הוא בדיוק כאותו טובע שכלו כוחותיו בים הסוער שאין לו שום דרך הצלה, ובאותו רגע הוא לא חושב על שום דבר רק להאחז במציל. הסכנה האיומה בה הוא שרוי מביאה אותו לביטול, ואז הוא נאחז בבורא שיציל אותו. וכשהאדם מגיע לכזו סכנה ואין אונים, אזי הוא בבחינת "יצאה נשמתו באחד", שכל כולו תלוי במציל, והוא חי רק עם המציל כמו הטובע בים. בחינה זו היא מסרקות של ברזל, שהוא נמצא בסכנה עצומה ובפחד נורא, וכאשר הוא נאחז במציל זו היא הדביקות עם המציל בבחינת "אחד".

נמצא אם כן שהפחד הזה גורם לו להיות בשלימות הדביקות, שלא יוכל להיות לו סיפוק, ואז הוא מגיע לשלימות כמו רבי עקיבא, שזה היה ענין המסרקות של ברזל שלו. שהרי רבי עקיבא לא הרגיש את המסרקות של ברזל כלל, רק לנו נראה שהיו לו יסורים, המסרקות של ברזל שלו היו הפחד הנורא שלא תתבטל הדביקות. רבי עקיבא היה בבחינת חוצב להבות אש והיה כמו טובע המפחד שלא יאבד את המציל, ולא הרגיש כלל את היסורים, וזה נקרא "יצאה נשמתו באחד".

של ברזל. וזה שעובד על עצמו ונכנס עמוק בדרך העבודה הזו, יש לו כל הזמן פחד מן הסכנה שהוא שרוי בה, שלא יפרד מדבקות הבורא אפילו רגע אחד, ושלא יגיע למצב שהוא מרגיש כאב במסרקות הללו. וכמו שהרבש"ע כביכול לא מרגיש כאב, כי הוא יחיד בעולמו ומה שייך בכלל אצלו דבר כזה, כך צריך האדם לעבוד על עצמו ולהגיע לכזו התפשטות, שיהיה בטל ודבוק אל הרבש"ע - מה הקב"ה יחיד בעולמו אף הוא יחיד בעולמו. שזה ענין יצאה נשמתו באחד. וכמו שהרבש"ע הוא המציאות של הבריאה, כך הצדיק אמת שהוא צלם אלוקים שהגיע לבחינת "אחד" הוא מקיים את הבריאה. ובחינת "אחד" שאחר הבריאה היא נעלית לאין ערוך מבחינת "אחד" שקודם הבריאה, שקודם הבריאה עדיין לא היה גוף ולא בחירה, אמנם אחר שנברא עולם הבחירה והוא ביטל את הגוף ואת הבחירה, כלומר שמצא עצמו "חטאתי נגדי תמיד" והביא את הגוף לביטול ולבחינת "אחד", והעלה את הכל לאחד המיוחד - בחינה זו היא התגלות הבורא באופן נעלה ביותר, ולשם כך ברא את העולם.

תכלית הבריאה היא, שכולנו נגיע למציאות הזו של "מסרקות של ברזל" ו"יצאה נשמתו באחד". והכוונה בזה, שכאשר האדם עומד בבחירתו בתכלית הביטול והדביקות הוא שרוי בסכנה גדולה, והוא חי בפחד נורא שמא יהיה מציאות ועל ידי הסיפוק שיהיה לו הוא יתנתק מן הדביקות. הדבר הזה יכול לקרות מבלי שירגיש אפילו. ולכן הוא צריך לעבוד על עצמו שירגיש כל כך את הסכנה

המשך פציצים יקרים

וכן תעשו (כ"ה, ט) פרש"י לדורות. אם תהיה לבני ישראל תשוקה אמיתית לבנות בית בשביל התגלות השכינה יכולים להשיג זאת. ואם אינם זוכים לכך הרי זה סימן שעדיין לא הגיעו לידי התשוקה וההתנדבות הנכונה. לפיכך אמרו חכמינו כל דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו שכן אילו היה קיים רצון אמיתי לבנין ביהמ"ק היה באמת נבנה בימיו...

ועשו ארון... אמתים וחצי ארכו אמה וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו (כ"ה, י) כל אמות הארון שבורות הן. לרמוז כי ת"ח חייב להיות שבור בעיני עצמו. ולדעת אף שזכה לעסוק בתורה אך עדיין עומד הוא במחצית הדרך ומרם הגיע אל השלימות.

ושמת את השלחן מחוץ לפרכות ואת המנורה נוכח השלחן על צלע המשכן תימנה והשלחן תתן על צלע צפון (כ"ה, ל"ה) אפ"ל על דרך רמז איך יתנהג האדם בהעיר לבבו לעבודת השי"ת. ושמת את השלחן שימה בעלמא לפרנסת ביתו בצמצום ועי"ז שהכין לך איזה סדר בעסק הפרנסה קצת ע"פ היותר הכרחי תוכל לבא לחכמה עילאית ואור התורה שהיא המנורה. ולעתיד לבא השלחן הידוע שלחן מלכים תתן על צלע צפון דהיינו אור הצפון לצדיקים.

ואתה תצוה וגו' (כ"ז, כ) כי הנה צדיק הדור הוא מנהיג ומשפיע ליתר העדה מקדושתו אולם באמת גם הוא לא יבצר מקבל טוב מעדתו ולהתעלות במעלה רמה עבורם כמאמר חז"ל (ברכות לב) כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל. זה שאמר הקב"ה למשה ואתה תצוה מלשון צוואת וחיבור את בני ישראל. מזה תשיג שיקחו אליך שמן זית וך היינו שפע טוב תורה ומצוות הנקרא שמן כלומר בשביל ההתחברות עם בני ישראל תזכה לחוספת שפע וכו'.

ויקחו אליך שמן זית וך כתית למאור להעלות נר תמיד (כ"ז, ב) ... בימי המעשה צריכין לכתוש ולהוציא השמן המעורב מתוך הפסולת למאור. כמו כן בדורות בזמן הגלות ללמדנו שכל היסורין שעוברין על בני ישראל המה בכדי להוציא השמן הנ"ל. הנביא הוכיחן שלא לגרום שיביאו ח"ו היסורים והגלות חנם (ראה ירמיהו י"א ט"ז עה"פ זית רענן) אלא שיועילו למצא על ידם את השמן המבורר וד"ל. (שפת אמת)

ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך וגו' (כ"ח, ב) כתוב באוה"ק שהבגדים שבהן ההדיוט לבוש בהם מרומז לשם אדני והד' היתירים של הכה"ג מרמזים לד' אותיות של שם הויה וכו'. אמנם משה רבינו ע"ה מדריגת הענוה שהיה בו והיה תמיד בביטול מציאות והיתה מדתו נוגעת בבחינת "אין" דהוא עתיקא דעתיקין דשם הוא רק לובן העליון ולא שום גוון כלל. לכן היה משמש בחלוק לבן שאין בו אימרא וכו', והבן היטב.

וזוה הדבר וגו' (כ"ט, א) הדא הוא דכתיב (הושע יד) קחו עמכם דברים ושובו אל ה'. לפי שישאל אומרים חטאנו ועניים אנו ואיננו יכולים להביא קרבנות, אמר להם דברים אני מבקש שנאמר קחו עמכם ושובו אל ה', ואין דברים אלא דברי תורה, אמרו לו אין אנו יודעים ללמוד, אמר להם בכו והתפללו לפני ואני מקבל וכו'. וזהו זה הדבר שלא נתרצה הקב"ה לאהרן אלא על ידי התפלה שנאמר (דברים ט) ואתפלל גם בעד אהרן. (מתוך מדרש רבא)

ונקדש כבודי (כ"ט, מ"ט) דרשו חז"ל אל תקרי בכבודי אלא במכובדי (זבחים קטו) צריך להתירא ולפחד מן הכבוד כי כבוד הוא סכנה גדולה סכנת נפשות כי הוא דן את כל הדינים, ואז הכל חוקרים ושואלים מי הוא זה מלך הכבוד אם הוא ראוי לזה.

י"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים

פ.ס: 02 - 5325477 02

ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע